

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Олена ГАВРИШ

30.08. 2024 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи підприємницької та управлінської
діяльності

Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія
Освітньо-професійна програма	Монтаж, обслуговування устаткування і систем газопостачання
Форма навчання	денна
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	90 годин/ 3 кредита
Характеристика навчальної дисципліни	вибіркова
Форма семестрового контролю	диференційований залік
Мова викладання	українська
Інформація про викладача, контактна інформація	Когут Анна Анатоліївна, kogut_anna@ukr.net
Розміщення курсу	https://dev1.ocsnau.net/course/view.php?id=97

Силабус розглянуто на засіданні циклової комісії економічних спеціальностей
Протокол № 1 від 30 08 2024 року

Голова циклової комісії Анна КОГУТ Анна КОГУТ

Викладач Анна КОГУТ Анна КОГУТ

1.МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	навчити студентів ефективно використовувати у майбутній роботі інформацію з управління виробництвом; з'ясувати сутність, об'єктивні передумови становлення та умови функціонування підприємницької діяльності.
Завдання вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none">- розкрити основну мету дисципліни та визначити основні категорії підприємництва;– дати чітке уявлення про загальнотеоретичні засади підприємництва;– ознайомити із сучасним станом розвитку підприємництва та його проблемами;– сформулювати у студентів цілісне бачення проблем підприємницької діяльності (підприємницькі ризики, безпека підприємницької діяльності, психологічні аспекти підприємництва);– озброїти студентів навичками і вміннями, необхідними для організації власної справи;- ознайомити з порядком організації служби маркетингу на підприємстві.- набути навичок з управління підприємством.

2.КОМПЕТЕНЦІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 11. Здатність вирішувати організаційні та управлінські питання, організовувати діяльність колективу, працювати в команді під час зведення об'єктів будівництва та інженерних мереж
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	РН 3. Здійснювати організацію робіт та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності, у тому числі в умовах непередбачуваних змін РН 4. Взаємодіяти з колегами, керівниками та клієнтами, формувати власний внесок у роботу команди, доносити до фахівців і не фахівців інформацію, ідеї, проблеми та власний досвід у сфері будівництва та цивільної інженерії.

3.ПРЕРЕКВІЗИТИ

Передумова для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни «Економіка галузі і нормування праці », «Економічна теорія»

4.ПОСТРЕКВІЗИТИ

Після набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни переходити до написання дипломного проєкту, проходження переддипломної практики.

5.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів, тем	Всього годин	Аудиторні				Самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	лабораторні	
1	2	3	4	5	6	7	8
	Модуль 1						
	Тема 1. Основи підприємництва						
1	Тема 1.1. Економічна суть, особливості організації і розвитку підприємництва	2	2				
2	Тема 1.2 Сутність підприємництва та його роль в економічному розвитку суспільства	2	2				
3	Тема 1.3. Підприємець як ключова фігура ринку	4	2				2
4	Тема 1.4 Організаційні форми підприємництва	4	2				2
5	Тема 1.5 Особливості малого підприємництва в Україні	4	2				2
6	Тема 1.6 Правове забезпечення розвитку підприємництва	6	2	2			2
7	Тема 1.7 Фінансове забезпечення і оподаткування малого бізнесу	6	2	2			2
8	Тема 1.8 Підприємницький ризик і страхування	4	2				2
	Модуль 2						
	Тема 2. Основи маркетингу						
9	Тема 2.1. Суть і цілі маркетингу	2	2				
10	Тема 2.2. Маркетингове середовище і маркетингова інформація	6	2				4
11	Тема 2.3. Маркетингова товарна політика	6	2		2		2
12	Тема 2.4 Маркетингова цінова політика	4	2				2
13	Тема 2.5 Маркетингова політика комунікацій та стимулювання	6	2	2			2
	Модуль 3						

	Тема 3. Основи менеджменту						
14	Тема 3.1. Менеджмент як наука ефективного управління фірмою в ринкових умовах	6	2				4
15	Тема 3.2. Функції менеджменту	6	2	2			2
16	Тема 3.3 Мотивація в менеджменті	4	2				2
17	Тема 3.4 Влада і лідерство в менеджменті	6	2	2			2
18	Тема 3.5 Інформація і комунікація в менеджменті	6	2				4
19	Тема 3.6 Основи управлінських рішень	6	2				4
	Всього	90	38	10	2		40

6. ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1	
	Тема 1. Основи підприємництва	
1	Тема 1.1. Економічна суть, особливості організації і розвитку підприємництва. 1. Поняття і роль підприємництва в умовах розвитку соціально- орієнтованої ринкової економіки. 2. Передумови виникнення підприємництва.	2
2	Тема 1.2 Сутність підприємництва та його роль в економічному розвитку суспільства. 1. Типи та сфери підприємницької діяльності. 2. Суб'єкти і об'єкти підприємницької діяльності. 3. Роль підприємництва в економіці держави.	2
3	Тема 1.3. Підприємець як ключова фігура ринку. 1. Мотиваційні критерії бізнесу. 2. Особисті і суспільні якості підприємця. 3. Плюси і мінуси заснування власної справи.	2
4	Тема 1.4 Організаційні форми підприємництва. 1. Основні види підприємницької діяльності за організаційними формами. 2. Класифікація форм підприємництва. 3. Складні форми підприємницької діяльності	2
5	Тема 1.5 Особливості малого підприємництва в Україні 1. Економічна сутність малого підприємництва 2. Функції малого підприємництва 3. Розвиток малого підприємництва в Україні.	2
6	Тема 1.6 Правове забезпечення розвитку підприємництва. 1. Засновницькі документи та їх підготовка 2. Статутний капітал та його формування 3. Державна реєстрація підприємництва	2

7	Тема 1.7 Фінансове забезпечення і оподаткування малого бізнесу. 1. Основні види фінансування підприємницької діяльності. 2. Податкова система України та її функції 3. Класифікація податків.	2
8	Тема 1.8 Підприємницький ризик і страхування. 1. Сутність і зміст ризиків у підприємницької діяльності. 2. Можливі збитки від ризиків. 3. Попереджувальні заходи, способи нейтралізації та мінімізації негативних наслідків можливих ризиків.	2
МОДУЛЬ 2		
Тема 2. Основи маркетингу		
9	Тема 2.1. Суть і цілі маркетингу. 1. Сутність маркетингу. 2. Причини розвитку маркетингу. 3. Цілі маркетингової діяльності.	2
10	Тема 2.2. Маркетингове середовище і маркетингова інформація. 1. Склад маркетингового середовища 2. Основні фактори мікросередовища 3. Основні фактори макросередовища	2
11	Тема 2.3. Маркетингова товарна політика. 1. Товар та його характеристики 2. Споживчі властивості товару 3. Класифікація товарів	2
12	Тема 2.4 Маркетингова цінова політика 1. Вибір мети ціноутворення. 2. Визначення еластичності ціни і попиту. 3. Оцінка витрат і аналіз цін на товари конкурентів.	2
13	Тема 2.5 Маркетингова політика комунікацій та стимулювання 1. Комплекс маркетингових комунікацій 2. Реклама, її суть і значення 3. Види реклами	2
МОДУЛЬ 3		
Тема 3. Основи менеджменту		
14	Тема 3.1. Менеджмент як наука ефективного управління фірмою в ринкових умовах. 1. Суть, поняття, цілі і завдання менеджменту 2. Система методів менеджменту 3. Принципи менеджменту 4. Механізм впливу менеджменту на людину	2
15	Тема 3.2. Функції менеджменту. 1. Основне призначення функції планування. 2. Функція організації в менеджменті. 3. Мотивація як функція в менеджменті.	2

	4. Функцій бізнес-плану.	
16	Тема 3.3 Мотивація в менеджменті 1. Мотивація як функція менеджменту. 2. Потреби та мотиви. 3. Суть контролю в менеджменті 4. Види контролю	2
17	Тема 3.4 Влада і лідерство в менеджменті. 1. Влада як форма цілеспрямованого впливу 2. Керівництво як процес здійснення влади 3. Стилі керівництва	2
18	Тема 3.5 Інформація і комунікація в менеджменті. 1. Управлінська інформація, види, джерела 2. Вимоги до інформації. 3. Діловодство і документація. 4. Робота з інтернет-ресурсами.	2
19	Тема 3.6 Основи управлінських рішень. 1. Стадія підготовки 2. Стадія ухвалення 3. Стадія реалізації рішення	2
	Разом	38

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організаційно-правові форми ведення бізнесу	2
2	Управління фінансами та сплата податків	2
3	Реклама як основний елемент маркетингових комунікацій	2
4	Розробка бізнес-плану	2
5	Психологія управління (визначення типу темпераменту)	2
	Разом	10

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сегментування ринку, вибір цільових сегментів і позиціонування товару	2
	Разом	2

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кількість годин
1	Тема 1.3. Підприємець як ключова фігура ринку 4. Економічна, юридична, етична та соціальна відповідальність.	Ознайомитися з новим матеріалом та	Питання включені до модульного тестування	2

	5. Форми соціальної відповідальності	законспектувати(6) стор.60-67		
2	Тема 1.4 Організаційні форми підприємництва. 4. Господарські товариства. 5. Особливості діяльності виробничого кооперативу	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (2)стор.59-60	Питання включені до модульного тестування	2
3	Тема 1.5 Особливості малого підприємництва в Україні 4.Сутність селянського господарства 5.Види та об'єднання підприємств 6.Франчайзинг як особлива форма організації бізнесу.	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (7) стор. 74-136	Усне опитування	2
4	Тема 1.6 Правове забезпечення розвитку підприємництва 4. Ліцензування підприємницької діяльності	Опрацювати літературу (1)стор.38 - 40	Усне опитування Питання включені до модульного тестування	2
5	Тема 1.7 Фінансове забезпечення і оподаткування малого бізнесу. 4. Застосування загальної системи оподаткування	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (2) стор. 190-197	Питання включені до модульного тестування	2
6	Тема 1.8 Підприємницький ризик і страхування. 4.Страхування як метод зниження ризиків.	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (3) стор. 32-34	Індивідуальне опитування	2
7	Тема 2.2. Маркетингове середовище і маркетингова інформація. 4. Система внутрішньої звітності 5. Система збору зовнішньої поточної маркетингової інформації 6. Система маркетингових досліджень.	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (5) стор. 44 - 52	Усне опитування Питання включені до модульного тестування	4
8	Тема 2.3. Маркетингова товарна політика. 4. Життєвий цикл товару 5. Процес розробки нового товару, конкурентоспроможність	Самостійна робота з навчально-методичною літературою [1] стор.225-235	Усне опитування Питання включені до модульного тестування	2

9	Тема 2.4 Маркетингова цінова політика 4.Вибір методу ціноутворення і утворення остаточної ціни.	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (6) стор. 189-190	Питання включені до модульного тестування	2
10	Тема 2.5 Маркетингова політика комунікацій та стимулювання 4. Основні рішення в сфері реклами (5) стор. 111 - 118	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (5) стор. 111 - 118	Питання включені до модульного тестування	2
11	Тема 3.1. Менеджмент як наука ефективного управління фірмою в ринкових умовах. 5. Основні історичні етапи і школи менеджменту 6.Горизонтальний та вертикальний розподіл праці управлінських працівників. 7.Відмінності між поняттями менеджмент та управління	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (8) стор. 136-190	Усне опитування Питання включені до модульного тестування	4
12	Тема 3.2. Функції менеджменту 5.Призначення бізнес-плану. 6.Структура бізнес-плану.	Ознайомитися з новим матеріалом та законспектувати (6)стор.86-107	Усне опитування Питання включені до модульного тестування	2
13	Тема 3.3 Мотивація в менеджменті 5.Ефективність менеджменту	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (8) стор.742-788	Усне опитування Питання включені до модульного тестування	2
14	Тема 3.4 Влада і лідерство в менеджменті. 4. Управління конфліктами 5.Способи вирішення конфліктних ситуацій	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (8) стор. 524-570	Питання включені до модульного тестування	2
15	Тема 3.5 Інформація і комунікація в менеджменті. 5. Комунікаційні мережі 6.Формальні і неформальні комунікації 7.Бар'єри комунікацій	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (8) стор. 451-480	Усне опитування Питання включені до модульного тестування	4
16	Тема 3.6 Основи управлінських рішень. 4. Рішення що приймаються в ситуаціях невизначеності	Самостійна робота з навчально-	Питання включені до модульного тестування	4

5. Рішення що приймаються в ситуаціях ризику	методичною літературою (4) стор. 135 - 141		
Разом			40

9.ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль реалізується у формі фронтального, індивідуального опитування під час лекційних занять , захисту практичних робіт, виступів на семінарських заняттях .

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Оцінка за змістовий модуль визначається як середнє арифметичне оцінок за опитування, поточну роботу студента на семінарських та практичних заняттях, а також оцінки за комп'ютерне тестування.

Підсумковий контроль – диференційований залік ,

10.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється за національною чотирибальною шкалою.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» («5»)	Здобувач освіти глибоко, ґрунтовно засвоїв програмний матеріал , досконало, логічно послідовно його викладає, розуміє сутність підприємництва та його роль в економічному розвитку. Студент активно працює протягом усього курсу і, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Студент показує глибоке оволодіння основами маркетингу та менеджменту . Практичні роботи виконані в повному обсязі. Доповідь на семінарське заняття логічно завершена, обґрунтована і систематизована.

«Добре» («4»)	Студент твердо засвоїв програмний матеріал, може розрізняти основні поняття, не допускає суттєвих неточностей, розуміє сутність підприємництва та його роль в економічному розвитку. У відповідях на питання, як правило, вірно застосовує теоретичні положення при рішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Студент показує оволодіння основами маркетингу та менеджменту. Практичні роботи виконані в повному обсязі. Доповідь на семінарське заняття логічно завершена, обґрунтована і систематизована, але з певними неточностями.
«Задовільно» («3»)	Здобувач освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом з підприємництва, основ маркетингу та менеджменту, не завжди може розрізняти поняття. Не завжди відповідає на додаткові запитання викладача з метою виявлення розуміння того чи іншого навчального матеріалу. Володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу. Практичні роботи виконані в неповному обсязі. Під час семінарського заняття дає не повні відповіді на запитання.
«Незадовільно» («2»)	Здобувач освіти в цілому не володіє навчальним матеріалом, не розрізняє основні поняття. Не може відтворити щойно почутий навчальний матеріал. Не відповідає на додаткові запитання викладача. Не може достовірно викласти опрацьований теоретичний матеріал. Практичні роботи виконані в неповному обсязі. На семінарському занятті веде себе пасивно.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Основи підприємницької діяльності : підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. – 515 с.
2. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу: Навч. посібник./ За ред. М.М. Ільчука,.- К: Вища освіта, 2002.- 398с.
3. Підприємництво : підручник / І. В. Гондарева. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 392 с.
4. Менеджмент. Навчальний посібник./ за редакцією С.І. Михайлова. - Вінниця: Нова книга, 2006 – 416 с.
5. Маркетинг: навчальний посібник/ Н.М.Роздайбіда, М.Р.Муц, Л.С.Полянська, Ю.М.Булега.- К.: Аграрна освіта, 2011.- 326 с.

6. С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. – Харків : УкрДУЗТ, 2018. – Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. – 241 с.,
7. Ануфрієва О. Л., Пальчевська Т. Г., Лагоцька Г. М. Підприємницька діяльність. Навчальний посібник. / За науковою ред. О. Л. Ануфрієвої/ – Івано-Франківськ, «ЛілеяНВ», – 2014. – 304 с
8. Менеджмент : Підручник / С.Ю. Бірюченко, К.О. Бужимська, І.В. Бурачек та ін.; під заг. ред. Т.П. Остапчук. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». – Житомир: Вид-во «Рута», 2021. – 856 с.

12.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Господарський Кодекс України // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Податковий Кодекс України// Режим доступу <http://sts.gov.ua/nk/>
3. Цивільний Кодекс України // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. Митний Кодекс України // Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
5. Кодекс законів про працю України // Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

13. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Відвідування дисципліни «Основи підприємницької та управлінської діяльності» здобувачами фахової передвищої освіти є обов'язковим, без запізнь (у разі неможливості відвідати заняття повідомляється викладач) . Пропущені заняття з дисципліни відпрацьовуються у визначений час. Здобувач зобов'язаний працювати з навчальною та додатковою літературою, з інформацією на електронних носіях та інформацією на платформі Moodle.

Студенти повинні дотримуватися усіх строків, визначених для виконання практичних робіт та підготовки до семінарського заняття. Студенти повинні старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Під час занять користуватися мобільними телефонами, ноутбуками, планшетами та іншими персональними гаджетами дозволяється виключно за умови застосування їх в навчальних цілях.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблене вивчення за рекомендованою літературою або самостійне опрацювання теми. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Виконані практичні роботи студенти надсилають викладачу на перевірку на платформі Moodle.

Під час роботи над завданнями не припустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання.

Здобувач повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дотримуватися корпоративної культури, етики академічних відносин та запобігати академічному плагіату.